

تأثیر حکمروایی خوب شهری در ارتقاء خدمات آموزشی در مناطق حاشیه نشین

نمونه موردی (شهرک شهید رجائی مشهد)

مهدی صفری

دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

کتابیون علیزاده

دانشیار گروه جغرافیا، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران (نویسنده مسئول)

k-alizadeh@mashdiau.ac.ir

حمید جعفری

دانشیار گروه جغرافیا، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۱۱

دریافت: ۱۴۰۲/۸/۹

چکیده

رقابت بین نواحی شهری در دستیابی به خدمات آموزشی و اختلاف زیاد در سطح مناطق مختلف شهری در برخورداری از این امکانات و خدمات از جمله چالش‌های اساسی شهرهای بزرگ می‌باشد. از جمله مناطق شهری که کاربری‌ها و خدمات آموزشی در آن بطور عادلانه توزیع نشده محلات حاشیه نشین شهرها می‌باشد. ارتقاء خدمات آموزشی مطلوب در این مناطق نیازمند ارائه راهبرد مطلوب از سوی متفکرین و اندیشمندان در حوزه مدیریت شهری است. یکی از رویکردهای راهبردی نوین برای ارتقاء خدمات در مناطق حاشیه نشین حکمروایی خوب شهری می‌باشد. هدف از پژوهش حاضر، برنامه ریزی عادلانه و دراز مدت و، منسجم و سیستمی با هدف برطرف کردن معضلات خدمات آموزشی در منطقه حاشیه نشین شهرک شهید رجائی شهر مشهد با رویکرد حکمروایی خوب شهری می‌باشد. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی-توسعه ای و از نظر روش توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری در این پژوهش شهروندان ساکن شهرک های شهید رجائی مشهد می باشند. که آمار مربوطه براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، جمعاً در حدود ۱۲۵۰۴۱ نفر می باشد که با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۸۴ نفر محاسبه و تعیین گردید. گردآوری اطلاعات نیز به صورت اسنادی (کتابخانه ای) و پیمایشی (پرسشنامه) صورت گرفت. برای محاسبات آماری و تحلیل داده های پژوهش، از نرم افزار Smart PLS استفاده شد. لذا به همین منظور جهت تعیین روایی بر اساس تکنیک دلفی و به منظور پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. متغیر مستقل در این پژوهش، سه شاخص حکمروایی خوب شهری (مشارکت، جهت گیری توافقی و بینش راهبردی) و متغیر تابع (خدمات آموزشی) می باشد. نتایج بررسی ها براساس سه شاخص حکمروایی خوب شهری مشارکت، جهت گیری توافقی و بینش راهبردی، نشان می دهد که در بین شاخص های فوق جهت گیری توافقی بیشترین تأثیر را در ارتقاء و توزیع عادلانه امکانات و خدمات آموزشی در منطقه حاشیه نشین شهرک شهید رجائی مشهد دارد.

کلمات کلیدی: ارتقاء خدمات، حاشیه نشینی، حکمروایی خوب شهری، شهرک شهید رجائی مشهد، خدمات رسانی

مقدمه

شهرهای امروزی با توجه به افزایش جمعیت و مهاجرت روستائیان به شهرها با مسائل گوناگونی مواجه هستند که یکی از مهمترین موضوعات، دسترسی عادلانه به تسهیلات و امکانات است. (رهنما و همکاران، ۴۴، ص. ۱۳۹۲) توزیع مناسب خدمات عمومی شهری در سطح محلات می تواند نقش موثری در کاهش نابرابری های شهری داشته باشد. (علیزاده، ۱۳۹۶: ۲) منطقه حاشیه شهری مهمترین فضا برای توسعه شهر است. این شامل چندین عنصر پیچیده مانند جمعیت، فضا و سازمان مدیریت است (ونگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۶، ص. ۲۷). در واقع فضای زندگی در حاشیه شهرها بازتاب فضای بیمارگونه اقتصاد، مدیریت و برنامه ریزی نادرست منطقه ای و معلول بی عدالتی های اجتماعی اقتصادی در سطوح ملی، استانی و محلی است (غلامی و همکاران، ۱۳۹۲، ص. ۱۶۸) حاشیه های شهری معمولاً به عنوان مناطق مملو از تضاد منافع در نظر گرفته می شوند، و این نه تنها به این دلیل نیست که این مناطق حاشیه ای افراد با پیشینه های اجتماعی-دموگرافیک مختلف را در خود جای می دهند، بلکه به این دلیل است که بیشتر درگیری های ناشی از فرآیند برنامه ریزی و توسعه شهری در این مناطق رخ می دهد. (ونگ و همکاران، ۲۰۱۶، ص. ۲۸). این مناطق حاشیه ای که به سکونتگاه های غیررسمی معروفند الگوی سکونتی ویژه ای می باشد که بخش قابل توجهی از مردم و عمدتاً کم درآمد را در خود جای داده است. از آنجایی که اساس توزیع عادلانه خدمات شهری قابلیت دستیابی همه اقشار به این خدمات می باشد ارائه خدمات شهری مناسب جهت ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی و برخورداری مناسب ساکنان شهرها از این خدمات از موضوعات مهم در برنامه ریزی شهرها محسوب می شود (حکیمی و همکاران، ۵۷، ص. ۱۳۹۷). در فارسی اصطلاحات متعددی در ارتباط با حاشیه نشینی مورد استفاده قرار می گیرد، که عبارتند از: زاغه نشینی، آلونک نشینی، حلبی آباد و غیره، که هر کدام مفهوم خاص خود را دارند. در سایر زبانها و فرهنگهای جهان نیز اصطلاحات متفاوتی، در این مورد، وجود دارد، مانند: رانچو (rancho) یا فاولا در آمریکای لاتین؛ بوستی (bustee) یا کامپونگ (kampong) در آسیا؛ بیدونویل (bidonville) یا شانتی تاون (shanty town) در آفریقا. برخی از محققان، حاشیه نشینی را برگرفته از کلمه slum می دانند (خوشدست، ۱۳۹۴، ص ۲۶). همانطور که اصطلاحات متفاوتی از حاشیه نشینی مورد استفاده قرار می گیرد، تعاریف هم نیز متنوع می باشد: مفهوم حاشیه نشینی به موقعیتی از نابرابری اطلاق می شود که در آن طبقات مسلط اقتصادی-سیاسی به طور منظم و مداوم گروه ها و طبقات تحت نفوذ خود را از برخورداری منابع، منافع و امتیازات عمده اقتصادی، اجتماعی و سیاسی محروم می دارند، موانع پیش پا گذارده شده برای جدایی گروه های حاکم و محکوم اقتصادی و سیاسی نابرابری ها را دائمی کرده و اقشار پایین را به لحاظ اقتصادی-سیاسی و اجتماعی حاشیه ای می کند (خوشفر و همکاران، ۱۳۹۰، ص ۲). فرایندهای ارتقاء خدمات با تمرکز بر شناخت نیازهای مختلف و آرزوهای ساکنان محله های حاشیه نشین، توزیع عادلانه خدمات، و در نتیجه به همه ساکنان امکان مشارکت معنادار در تصمیم گیری را می دهد. (ریگان، ۲۰۲۲، ص ۲)

امروزه رویکرد حکمرانی خوب به عنوان یکی از موضوعات محوری است که مورد توجه اندیشمندان سیاسی و نهادهای بین المللی قرار گرفته است (پور قربان و تبشیری، ۸۴، ص. ۱۴۰۱) و حکمروایی خوب شهری به عنوان اثربخش ترین و پایدارترین شیوه اعمال مدیریت شهری معرفی می شود (عسکریزاده اردستانی و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۹۶) که می تواند نقش مهمی در ارائه

¹ Wang at al

² Rigon

بهرتر خدمات شهری داشته باشد. حکمروایی خوب شهری، حاکی از آن است که همه شهروندان، اعم از فقرا و گروههای به حاشیه رانده شده، این حق را دارند که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در تصمیم گیریهای که زندگی و معیشت آنها را تحت تأثیر قرار می دهد، مشارکت داشته باشند (همان: ۵۹۷). حکمروایی خوب شهری دارای شاخص های متعددی می باشد (مشارکت، شفافیت، قانونمندی، عدالت، پاسخگو بودن، مسئولیت پذیری، اثربخشی و کارایی، جهت گیری توافقی، بینش راهبردی و تمرکز زدایی) (ایازی و همکاران، ۳۶۰، ص. ۱۳۹۱). منظور از مشارکت، درگیری ذهنی و عاطفی اشخاص در موقعیت های گروهی است که آنان را بر می انگیزد تا برای دستیابی به هدف های گروهی یکدیگر را یاری کنند و در مسئولیت کار شریک شوند (ایازی و همکاران، ۱۳۹۱: ۴۵). مشارکت قدرت تاثیر گذاران بر تصمیم گیری ها و سهم شدن شهروندان در قدرت است (هاشمی بیستونی و شمس، ۱۳۹۸: ۲۵). حکمروایی خوب مستلزم چارچوب قانونی درست و منصفانه می باشد که به صورت بی طرفانه اجرا شود (غلامی و همکاران، ۱۳۹۶: ۸۵). منظور از قانونمندی در تصمیم گیری شهری، وجود قوانین کارآمد، رعایت عادلانه ی چارچوبهای قانونی در تصمیم گیری و دور بودن دست افراد غیرمسئول از تصمیم گیری هاست. پایبندی به قانون، مستلزم آگاهی شهروندان از قانون و همچنین احترام مسئولان به قانون است (ابراهیم زاده و اسدیان، ۱۳۹۲: ۲۱). شهرنشینی تحقق عدالت را در فضاهای خود می طلبد و این عدالت می تواند در توزیع خدمات و امکانات مناسب در فضاهای شهری باشد تا نیازهای تمامی حرکت شهروندان در تمام سطح شهر پوشش دهد. و رسیدن به پایداری شهرها زمانی محقق خواهد شد که تخصیص و توزیع خدمات و امکانات میان واحدهای فضایی و اجتماعی شهرها مطابق با نیازهای جمعیتی و مساوات و برابری جغرافیایی صورت گیرد (رضایی و شمس الدینی، ۱۳۹۸: ۲۱). فرا رفتن از مسائل روزمره شهر و پرهیز از غرق شدن در آن ها، مستلزم وجود بینشی گسترده و درازمدت نسبت به آینده یا داشتن بینش راهبردی در زمینه توسعه شهری است. (پوراحمد و همکاران، ۱۳۹۷: ۸۹). تمرکززدایی بر واگذاری اختیار به سازمانها و مراکز مختلف و صالحیت نهادهای محلی بر انجام وظایف تأکید دارد. تمرکززدایی بر اصل تفویض مسئولیت به سطح پایین استوار است. (نوری و همکاران، ۱۴۰۰: ۸). شهر عرصه گروه ها و منابع مختلف و گاه در حال ستیز با یکدیگر است. منظور از جهت گیری توافقی، تعدیل و ایجاد توافق میان منابع مختلف است. (بیستونی و شمس، ۱۳۹۸: ۲۵). جهت گیری ذینفعان در جهت تقویت توسعه پایدار شهری از طریق همکاری های هم افزایی در جهت حل مشکلات شهری امری حیاتی است. (کای سونگ، ۲۰۲۳، ص. ۱۸۳) این کار مستلزم وجود ارتباط و تلاش مشترک میان سازمانهای دولتی، شهروندان و سازمانهای غیردولتی است (ابراهیم زاده و اسدیان، ۱۳۹۲: ۲۲).

مطالعات و تحقیقات فراوانی توسط محققان، اندیشمندان و نهاد های مسئول در داخل و خارج کشور در رابطه با این موضوع انجام و راهکارها و راهبردها، الگوهای مختلفی عنوان گردیده است که در ذیل به چند نمونه اشاره می شود:

- رهنما و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله خود تحت عنوان «توانمندسازی سکونتگاه غیر رسمی شهرک شهید رجایی مشهد» به روش توصیفی-تحلیلی و به منظور ارائه راهبرد برای توانمندسازی سکونتگاه غیر رسمی شهرک شهید رجایی، ابتدا نقاط قوت، 2 ضعف، فرصت و تهدید توانمندسازی این سکونتگاه غیررسمی را استخراج کرده اند و سپس با استفاده از روش SWOT نقاط فوق را ارزیابی کرده و پس از مشخص شدن راهبرد کلی، به اولویت بندی راهبردهای فرعی، با استفاده از ماتریس QSPM پرداخته است. نتایج نشان می دهد راهبرد کلی در محدوده برای اجرای توانمندسازی تدافعی بوده و

راهبردهای ساماندهی کالبدی، محیطی و جمعیتی با ایجاد زیرساختها و تسهیلات شهری، استفاده بهینه از زمینهای موقوفه استان قدس رضوی برای کاهش آسیبهای اجتماعی و کالبدی محدوده، توسعه متعادل عناصر شهری، تأمین مسکن مناسب و زیباسازی در طراحی، ضمن حفظ هویت فرهنگی محدوده با بهره گیری از مصالح بومی و تلفیق آن با مصالح جدید از راهبردهای مهم توانمندسازی شهرک شهید رجایی محسوب می شوند. ابراهیم زاده و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله خود تحت عنوان « حاشیه نشینی؛ ناهنجاری های شهری و راهکارهای تعدیل آن موردشناسی؛ کریم آباد زاهدان» به روش توصیفی-تحلیلی به تبیین سطوح پدیده حاشیه نشینی و به طور ویژه شهر زاهدان (منطقه کریم آباد) پرداخته اند. نتایج حاصل از این تحقیق ضرورت بهسازی و توانمندسازی محلات حاشیه شهری را نشان داده و به راهکارهای آن خصوصاً در مورد کریم آباد زاهدان پرداخته شده است. شکوهی و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله خود تحت عنوان « بررسی عوامل مؤثر بر ارتقاء کیفیت زندگی شهری در سکونتگاه غیررسمی پنج تن آل عبا (التیمور مشهد) » به روش توصیفی-تحلیلی به شناسایی عوامل مؤثر بر کیفیت زندگی شهری و بررسی ارتقای فرضی منطقه حاشیه نشین محله پنجن تن آل عبا در شهر مشهد با گذشت زمان پرداخته اند. که نتایج بیانگر آن است بین سابقه سکونت و ارتقای کیفیت زندگی رابطه معناداری وجود ندارد. همچنین، تفاوت معناداری در میزان رضایتمندی نسل اول و دوم ساکن در این منطقه دیده نمی شود. درنهایت یافته های پژوهش نشان می دهند که به ترتیب شاخص های کالبدی و شاخصهای اجتماعی و اقتصادی، دارای بالاترین میزان همبستگی نسبت به کیفیت زندگی شهری هستند. عباسی (۱۳۹۲) در رساله خود تحت عنوان «تبیین جایگاه حکمروایی خوب شهری در ساماندهی اسکان غیر رسمی (مطالعه موردی اسلامشهر)» به روش توصیفی-تحلیلی پهنه های اسکان غیر رسمی شهر اسلامشهر بر اساس شاخص های جمعیتی، اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی و کالبدی مورد بررسی قرار داده است. در این میان دو محله میان آباد و باغ فیض بعنوان محله های مورد پژوهش مطرح گردیده اند. که در یک مطالعه تطبیقی نشان می دهد شرایط حکمروایی خوب شهری در محله باغ فیض نسبت به محله میان آباد دارای وضعیت مطلوبتری می باشد.

شهر مشهد در استان خراسان رضوی و به عنوان دومین شهر بزرگ کشور در شمال شرقی ایران، دارای مناطق حاشیه نشین زیادی است که بر اساس آخرین آمار و اطلاعات سازمان بازاریابی شهری، این شهر دارای ۶۹ محله حاشیه نشین می باشد. که شهرک شهید رجایی در محدوده جنوب شرقی شهر مشهد واقع در منطقه ۶ شهرداری از جمله این مناطق است. شهرک شهید رجایی (قلعه ساختمان) از جمله روستاهای حاشیه شهر مشهد می باشد که به دلیل قرار گیری در کنار محورهای اصلی شهر در طی چند سال اخیر به تدریج در حوزه نفوذ شهر قرار گرفته و پس از مدتی به محدوده شهری پیوسته است. که از کمبود خدمات بویژه در بخش آموزشی رنج می برد. و جامعه ای که از فرصت های آموزشی ضعیف برای خود رنج می برد جوانان آن فرصت های شغلی خوب محدودتری دارند (روسیل^۱ و همکاران، ۲۰۱۶، صص ۲۸). بر این اساس هدف این پژوهش برنامه ریزی عادلانه و دراز مدت و، منسجم و سیستمی با هدف برطرف کردن معضلات خدمات آموزشی منطقه حاشیه نشین شهرک شهید رجایی از طریق حکمروایی خوب شهری می باشد. چرا که وجود مدیریت های چندگانه و مدیریت کوتاه مدت و حل معضلات روزمره بدون آینده نگری از سوی بازیگران شهری (شهرداری، اداره کل راه و شهرسازی و...) و عدم توزیع مناسب خدمات آموزشی و عدم رعایت عدالت اجتماعی در ارائه این گونه خدمات در شهرک شهید رجایی از جمله

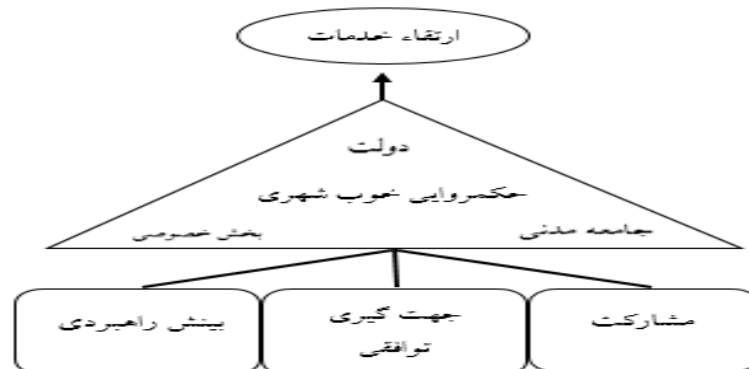
1. Russell at al

عواملی است که ضروری می نماید رویکردهای مشارکتی همچون حکمروایی خوب شهری در جهت ارتقای خدمات آموزشی به شهروندان این گونه مناطق مورد پژوهش و مطالعه بیشتر قرار گیرد.

روش شناسی تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی-توسعه ای و از نظر روش توصیفی-تحلیلی است. گردآوری اطلاعات نیز به صورت اسنادی (کتابخانه ای) و پیمایشی (پرسشنامه) صورت گرفت. در ابتدا مطالعات به روش اسنادی انجام شد. سپس اطلاعات لازم به روش میدانی و با استفاده از پرسشنامه گردآوری شد. شاخص ها و متغیرهای حکمروایی شهری شامل: مشارکت، جهت گیری توافقی، بینش راهبردی به عنوان متغیر مستقل و خدمات آموزشی شامل: ۱- مهد و کودک ۲- دبستان ۳- دبیرستان ۴- کتابخانه به عنوان متغیر تابع با استفاده از منابع مرتبط در نظر گرفته شدند. روش گردآوری اطلاعات پژوهش حاضر از دو بخش تشکیل شده است که عبارت اند از: مطالعات کتابخانه ای و مطالعات میدانی. در تحقیق حاضر در بخش مطالعات کتابخانه ای از کتابها، پایان نامه ها، مقالات و نشریات موجود در اینترنت در جهت گردآوری اطلاعات مورد نیاز استفاده شد؛ که بیشتر در مبنای نظری تحقیق مورد استفاده قرار گرفت. در بخش مطالعات میدانی داده ها از طریق پرسشنامه محقق ساخت با ۲۳ سؤال با استفاده از طیف لیکرد گردآوری شد. و چون پاسخ ها در پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت در حالت پنج گانه به صورت کم، خیلی کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد ذکر شد، لذا به همین منظور جهت تعیین روایی بر اساس تکنیک دلفی و به منظور پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. جامعه آماری در این پژوهش شهروندان ساکن شهرک های شهید رجائی مشهد می باشند. که آمار مربوطه براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، جمعاً در حدود ۱۲۵۰۴۱ نفر می باشد که با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه ۳۸۴ نفر محاسبه و تعیین گردید. برای انتخاب نمونه در جامعه آماری، با توجه به اینکه محدوده مورد مطالعه دارای ۸ محله شهری (اروند، انصار، موعود، پورسینا، کشاورز، معقول، امیرآباد، شهید رجائی) می باشد، لذا متناسب با جمعیت هر محله، به صورت تصادفی ساده تعدادی پرسشنامه به آن محله اختصاص داده شد. که افراد مذکور از طریق شیوه نمونه گیری طبقه ای تصادفی با انتساب متناسب انتخاب شدند. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات و دستیابی به اهداف پژوهش از مدلسازی معادلات ساختاری در محیط نرم افزار Smart Pls تجزیه و تحلیل انجام و از نرم افزار GIS جهت تهیه نقشه استفاده شد. با توجه به مطالب فوق مدل مفهومی پژوهش به شرح تصویر ذیل تشریح می گردد.

مدل مفهومی پژوهش

محدوده مورد مطالعه

شهرک شهید رجائی یکی از پهنه های حاشیه نشین در شرق شهر مشهد با مساحتی حدود ۶۹۳ هکتار در منطقه ۶ شهرداری و حوزه شمال شرقی طرح تفصیلی قرار دارد. (شکل ۱) جدول یک نشان می دهد جمعیت محدوده شهرک شهید رجائی مشهد با توجه به سرشماری عموم و نفوس مسکن سال ۱۳۹۵، برابر با ۱۲۵۰۴۱ نفر می باشد که از این تعداد ۶۲۵۸۳ نفر مرد و ۶۲۴۵۸ نفر زن می باشد با توجه به جمعیت منطقه ۶ در حدود ۲۳۲۶۱۶ نفر در سال ۱۳۹۵ سهم جمعیت محدوده شهرک شهید رجائی از جمعیت منطقه ۵۳.۷۵ درصد می باشد. (جدول ۳) مساحت شهرک شهید رجائی در مقایسه با مساحت منطقه ۶ با ۶۹۳ هکتار ۴۱/۱۵ درصد از مساحت منطقه را تشکیل می دهد.

جدول ۳- مقایسه جمعیت شهرک شهید رجائی در مقایسه با جمعیت منطقه ۶ با توجه به سرشماری سال ۱۳۹۵

درصد جمعیت شهرک از جمعیت منطقه			جمعیت شهرک شهید رجائی			جمعیت منطقه ۶			سال ۱۳۹۵
جمعیت کل	زن	مرد	جمعیت کل	زن	مرد	جمعیت کل	زن	مرد	
۵۳.۷۵	۵۳.۸۸	۵۳.۶۲	125041	62458	62583	۲۳۲.۶۱۶	۱۱۵.۹۰۵	۱۱۶.۷۰۸	

مأخذ: بلوک های آماری ۱۳۹۵ (مرکز آمار ایران)

جدول ۴ تراکم جمعیتی شهرک شهید رجائی بر اساس آمار سال ۱۳۹۵

منطقه	شهرک شهید رجائی	تراکم
۲۳۲۶۱۶	۱۲۵۰۴۱	جمعیت
۱۸۶۹	۶۹۳	مساحت (هکتار)
۱۲۴.۴۶	۱۸۰.۴۳	تراکم جمعیت (نفر در هکتار)

مأخذ: بلوک های آماری ۱۳۹۵ (مرکز آمار ایران) طرح تفصیلی شهرک شهید رجائی (مهندسين مشاور نقش پيرواوش)

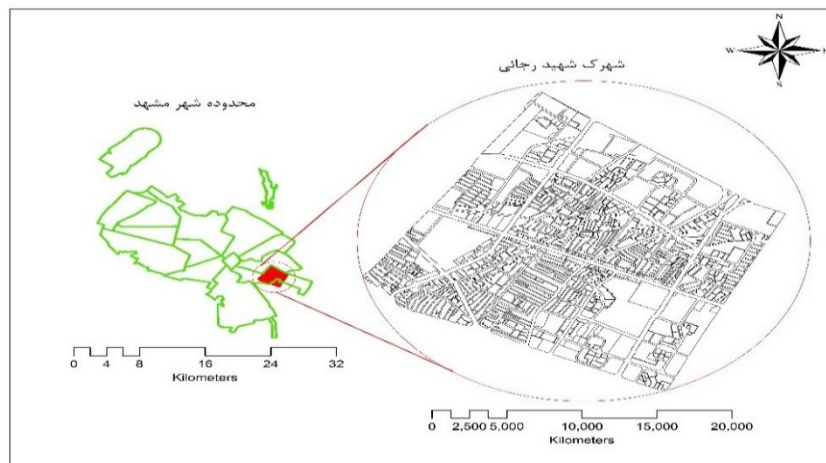
جدول ۵ نشان می دهد که در طرح تفصیلی در مجموع ۲۰۰۴۸۶ متر مربع مساحت کل کاربری های آموزشی می باشد که در مقایسه با وضع موجود ۱۳۴۱۹۲ متر مربع، از لحاظ مساحت حدود ۶۶۲۹۴ متر مربع کمبود خدمات احساس می شود.

جدول ۵- مساحت و سهم سرانه خدمات آموزشی در شهرک شهید رجائی مشهد

نوع خدمات	نوع کاربری	مساحت در وضع موجود متر مربع	مساحت در طرح تفصیلی متر مربع	سهم سرانه در طرح تفصیلی	مقدار کمبود نسبت به طرح تفصیلی
آموزشی	مهد و کودک	۶۹۰	۲۵۹۵۰	۰/۲	۲۵۲۶۰
	دبستان	۳۶۵۸۰	۶۷۷۹۶	۰/۵	۳۱۲۱۶
	راهنمایی	۵۵۵۰۸	۶۷۸۹۶	۰/۵	۱۲۳۸۱
	دبیرستان	۴۱۰۹۱	۲۶۲۷۶	۰/۲	-۱۴۸۱۵
	کتابخانه	۳۲۳	۱۲۵۶۸	۰/۱	۱۲۲۴۵
جمع		۱۳۴۱۹۲	۲۰۰۴۸۶	۱/۶	۶۶۲۹۴

مأخذ: بلوک های آماری ۱۳۹۵ (مرکز آمار ایران) طرح تفصیلی شهرک شهید رجائی (مهندسین مشاور نقش پیراوش)

شکل ۱ - موقعیت مکانی شهرک شهید رجائی در شهر مشهد

مأخذ: طرح تفصیلی شهرک شهید رجائی (مهندسین مشاور نقش پیراوش) ترسیم: پژوهشگران

یافته های پژوهش

در راستای هدف کلی پژوهش (برنامه ریزی عادلانه و دراز مدت، منسجم و سیستمی با هدف برطرف کردن معضلات خدماتی مناطق حاشیه نشین) درنوع خدمات آموزشی، کاربری های مقاطع تحصیلی (مهدکودک، دبستان، راهنمایی، دبیرستان و همچنین کتابخانه) در شهرک شهید رجائی از لحاظ مساحت (در وضع موجود و در طرح تفصیلی) مورد بررسی قرار گرفت. سپس اطلاعات پرسشنامه که شامل ۲۳ سؤال در مورد شاخص های مستقل (مشارکت، بینش راهبردی، جهت گیری توافقی) و متغیر وابسته (خدمات آموزشی) می شد وارد نرم افزار smart pls گردید سپس مراحل تجزیه تحلیل داده ها به ترتیب ذیل صورت گرفت.

و تجزیه و تحلیل داده ها در دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی صورت گرفت که:

آمار توصیفی:

طبق جدول ۱ شاخص گرایش به مرکز (میانگین) و شاخص پراکندگی (انحراف معیار، مینیمم، ماکزیمم) برای سازه های اصلی تحقیق خرده مقیاس ها محاسبه شده است. با توجه به شاخص میانگین برای متغیرهای تحقیق (مشارکت، جهت گیری توافقی و بینش راهبردی) به عنوان متغیر مستقل و خدمات آموزشی به عنوان متغیر وابسته که بر حسب طیف لیکرت امتیازی اندازه گیری شدند و افراد برای هر سوال از یک تا پنج امتیاز دادند و طیف ۵ امتیازی می شود، لذا وضعیت متغیرهای تحقیق در ارزیابی انجام شده بر اساس میانگین در حد متوسط (۳.۵) بوده است. انحراف معیار جهت مقدار فاصله به میانگین و سایر مشاهدات و مینیمم و ماکزیمم نیز به خاطر جلوگیری از ورود داده اشتباه به نرم افزار محاسبه گردید.

جدول ۱ - شاخص های توصیفی متغیرهای پنهان تحقیق

متغیرها	میانگین	انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم
مشارکت	۳/۳۳	۱/۰۵	۱	۵
جهت گیری توافقی	۲/۹۴	۱/۰۹	۱	۵
بینش راهبردی	۳/۱۵	۰/۸۷	۱	۴/۸۶
خدمات آموزشی	۳/۰۲			

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

آمار استنباطی

در این بخش از تحقیق قبل از استفاده از روش های پارامتریک ابتدا با کمک تکنیک های آماری موجود در PLS شرایط پیش فرض لازم بررسی شده و بعد از اطمینان از برقراری شرایط، به ادامه فرآیند پرداخته شده است. در بسیاری از تحلیل های آماری نیاز است که قبل از انجام آزمون بینیم وضعیت متغیرها از نظر افراد پاسخگو در چه سطحی است. که آیا متغیرهای ما نرمال هست (اکثریت داده ها در میانگین متمرکز شده اند) یا خیر. چون برخی آزمون ها با نرمال بودن یا نبودن متغیرها حساس می باشند. که در این پژوهش از دو آزمون کلموگروف اسمیرنوف و شاخص کشیدگی و چولگی استفاده گردید. با ماهیت تحقیق حاضر (طیف ۵ امتیازی لیکرت) باید از شاخصهای کشیدگی و چولگی استفاده نمود که اگر شاخص کشیدگی در دامنه (۵، ۵-) و شاخص چولگی در دامنه (۳، ۳-) باشد و این دو شرط به طور همزمان برقرار باشد؛ متغیرها از توزیع نرمال انحراف معناداری ندارند.

جدول ۲- بررسی وضعیت انطباق متغیرها بر توزیع نرمال

متغیرها	k-s	sig	کشیدگی	چولگی
مشارکت	۲/۴۲	۰/۰	-۰/۹۴	-۰/۳۰۸
جهت گیری توافقی	۲/۲۹	۰/۰	-۰/۹۷	-۰/۳۲۵
بینش راهبردی	۲/۵۶	۰/۰	-۱/۱۹	-۰/۱۳۴
خدمات آموزشی	۲/۹۳	۰/۰	-۱/۱۹	۰/۰۵۲

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

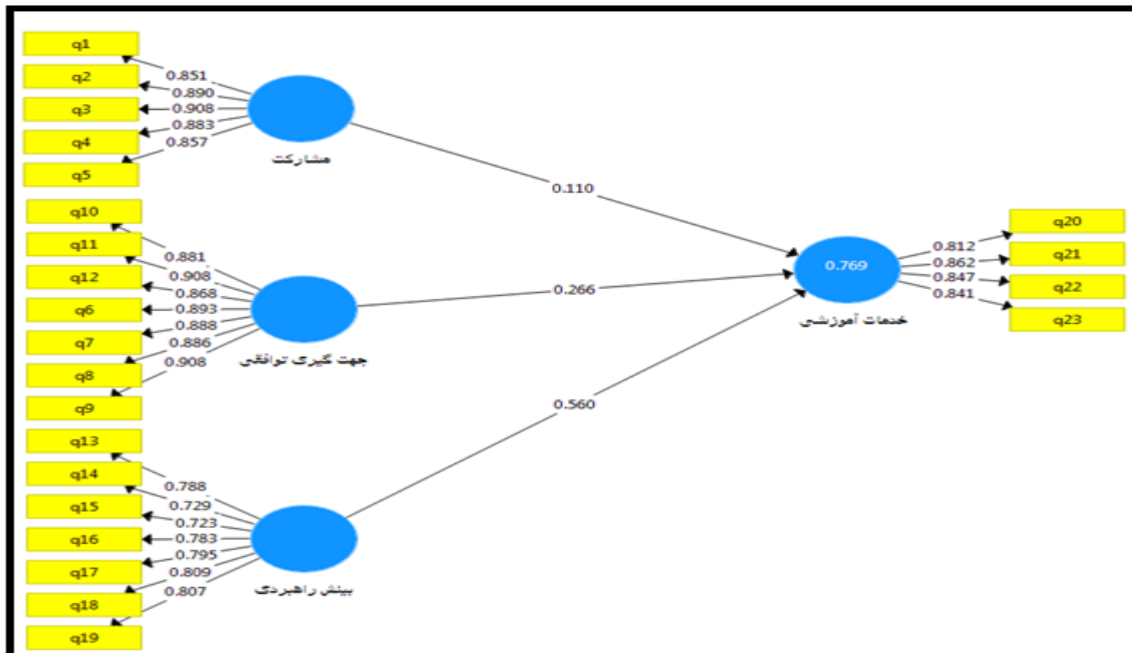

• جدول ۲- نشانگر شاخص کشیدگی و چولگی برای سنجش انطباق توزیع متغیرها با توزیع نرمال محاسبه شده است همانطور که مشهود است در این پژوهش شاخص های کشیدگی و چولگی برای همه متغیرهای تحقیق (مشارکت، جهت گیری توافقی و بینش راهبردی) به عنوان متغیر مستقل و خدمات آموزشی به عنوان متغیر وابسته در دامنه استاندارد نرمال قرار دارد و همه داده های ما مربوط به هر سؤال تحقیق در میانگین متمرکز هستند بنا براین فرض صفر مبنی بر نرمال بودن این فاکتورها تایید می شود. اما با استناد به شاخص آماره آزمون کولموگراف مشاهده می شود که ابعاد مورد بررسی دارای توزیع غیر نرمال می باشند لذا استفاده از روش معادلات ساختاری به کمک نرم افزار PLS بهترین گزینه برای دست یافتن به نتایج معتبر می باشد. یکی از پیشرفته ترین نرم افزارهای آماری به شیوه واریانس محور در حوزه مدل یابی معادلات ساختاری نرم افزار pls می باشد. (غیاثوند، ۱۰، ص. ۱۳۹۷) اسمارت پی. ال. اس نرم افزاری است که برای حل مسائل با روش حداقل مربعات جزئی استفاده می شود. در این تکنیک و نرم افزار، بر خلاف سایر نرم افزارهای دیگر که به حجم کم نمونه و همچنین نرمال بودن داده ها حساس می باشد، حساسیت چندانی ندارد و اغلب می تواند در تمام موارد تحلیل آماری، مورد استفاده قرار گیرد. (رسولی و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۴)

مدل اندازه گیری و ساختاری

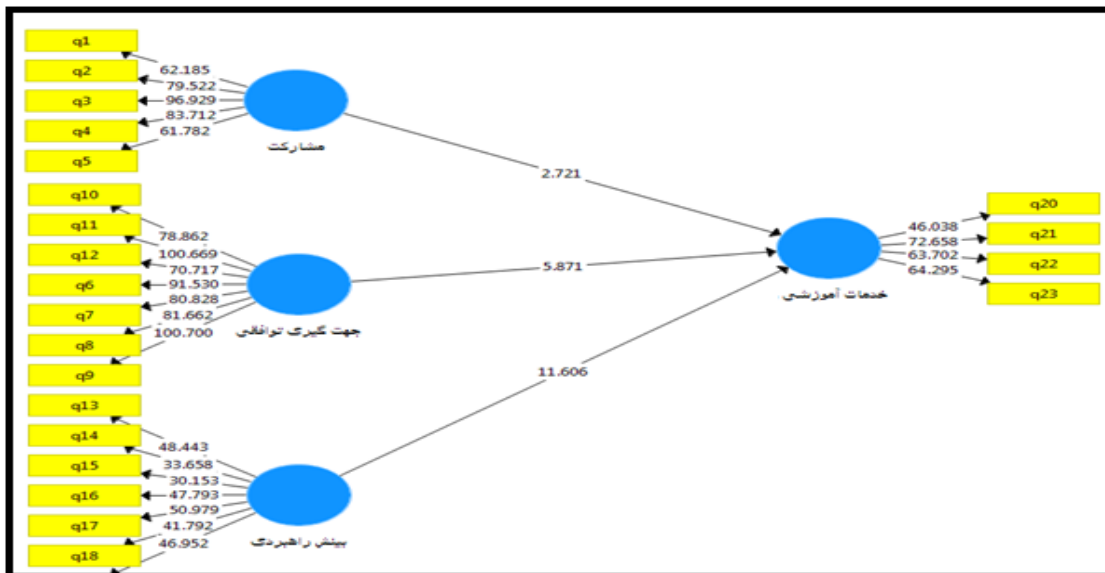
در مطالعاتی که با اجرای مدل معادلات ساختاری، انجام می پذیرد، ابتدا لازم است تا روایی سازه، مورد مطالعه قرار گرفته تا مشخص شود پرسش های انتخاب شده، دقیقاً برای اندازه گیری متغیرهای مورد نظر استفاده می شود یا خیر. که اگر سؤالی متناسب برای ارزیابی متغیرها طراحی نشده حذف گردد. در این پژوهش مدل معادلات ساختاری در یک فاز کلی تحلیل عاملی تاییدی ارائه می شود که اگر درصد بار عاملی هر سؤال بالای ۰/۷ باشد آن پرسش را نگه می داریم در غیر این صورت آن سؤال را حذف می کنیم. شکل ۲ دیاگرام مدل اندازه گیری در حالت تخمین استاندارد نشان دهنده ۲۳ سؤال تحقیق که از سؤال ۱ تا ۵۱ مربوط به شاخص مشارکت، و سئوالات ۶ تا ۱۲ مربوط به شاخص جهت گیری توافقی و سئوالات ۱۳ تا ۱۹ مربوط به بینش راهبردی و سئوالات ۲۰ تا ۲۳ مربوط به خدمات آموزشی می باشد. شکل ۳ دیاگرام مدل اندازه گیری در حالت معناداری ضرایب می باشد که در حقیقت همان سئوالات قبلی ولی بر اساس مقادیر آماره آزمون T بررسی شده است.

شکل ۲- دیاگرام مدل اندازه گیری در حالت تخمین استاندارد

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

شکل ۳- دیاگرام مدل اندازه گیری در حالت معناداری ضرایب

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۶- بارهای عاملی سوالات متناظر با هر متغیر

متغیر	نماد	بارعاملی	t	متغیر	نماد	بارعاملی	t
مشارکت	q1	۰/۸۵۱	۶۲/۱۸	بیش راهبردی	q13	۰/۷۸۸	۴۸/۴۴
	q2	۰/۸۹۰	۷۹/۵۲		q14	۰/۷۲۹	۳۳/۶۵
	q3	۰/۹۰۸	۹۶/۹۲		q15	۰/۷۲۳	۳۰/۱۵
	q4	۰/۸۸۳	۸۳/۷۱		q16	۰/۷۸۳	۴۷/۷۹
	q5	۰/۸۵۷	۶۱/۷۸		q17	۰/۷۹۵	۵۰/۹۷
جهت گیری توافقی	q6	۰/۸۸۱	۷۸/۸۶	خدمات آموزشی	q18	۰/۸۰۹	۴۱/۷۹
	q7	۰/۹۰۸	۱۰۰/۶۶		q19	۰/۸۰۷	۴۶/۹۵
	q8	۰/۸۶۸	۷۰/۷۱		q20	۰/۸۱۲	۴۶/۰۳
	q9	۰/۸۹۳	۹۱/۵۳		q21	۰/۸۶۲	۷۲/۶۵
	q10	۰/۸۸۸	۸۰/۸۲		q22	۰/۸۴۷	۶۳/۷۰
	q11	۰/۸۸۶	۸۱/۶۶		q23	۰/۸۴۱	۶۴/۲۹
	q12	۰/۹۰۸	۱۰۰/۷				

مأخذ: یافته های پژوهشگران، ۱۴۰۲

با توجه به بارهای عاملی مندرج در جدول ۶ پرسش های متناظر با هر شاخص برای ارزیابی، با هم همگن بوده و از انسجام کافی برخوردارند و به خوبی مولفه ها را اندازه گیری نمودند زیرا مقادیر ضریب بارهای عاملی برای همه گویه ها بیشتر از ۰/۷ بوده است که مقداری مناسب برای ارزیابی بار عاملی می باشد به عبارت دیگر نشانگر وضعیت ایده آل برای آن مولفه می باشد. مقادیر آماره آزمون T در تمام موارد از بازه $(+1/98, -1/98)$ خارج بوده و این یعنی با احتمال ۹۵ درصد معناداری تایید می گردد که در واقع بررسی های فوق نشان دهنده این است که هر سوال متناسب با متغیر مخصوص به خود تهیه شده است.

- آزمون های پایایی فاکتورهای استخراج شده از تحلیل کیفی این آزمون شامل محاسبه آلفای کرونباخ و شاخص پایایی ترکیبی و شاخص اشتراکی می باشد.

جدول ۷- شاخص های پایایی مدل

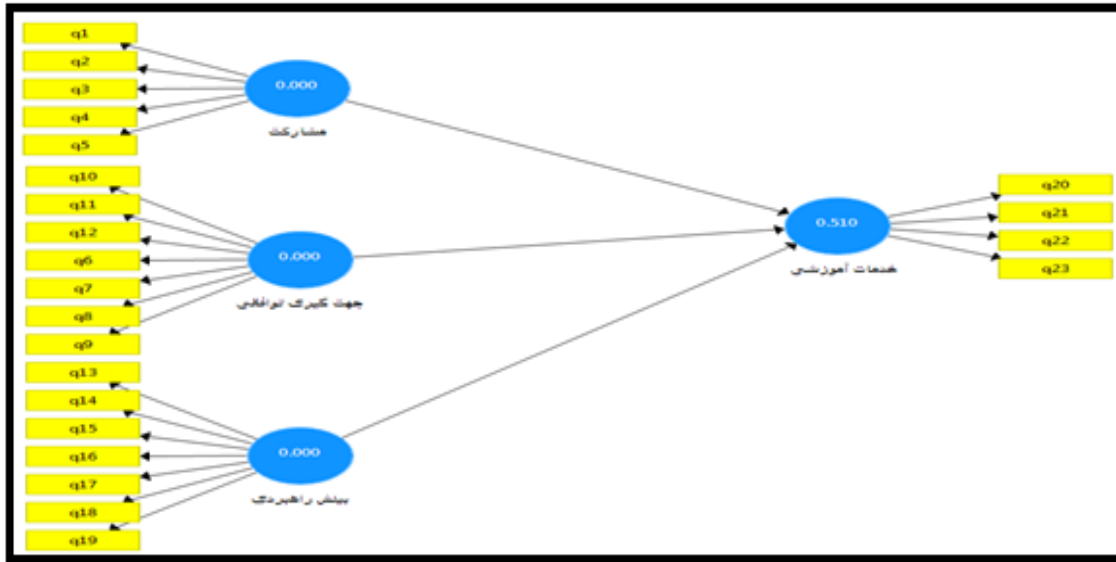
	Cronbach's Alpha	Composite Reliability	(AVE)
بیش راهبردی	۰/۸۹۱	۰/۹۱۴	۰/۶۰۴
جهت گیری توافقی	۰/۹۵۶	۰/۹۶۴	۰/۷۹۳
خدمات آموزشی	۰/۸۶۲	۰/۹۰۶	۰/۷۰۷
مشارکت	۰/۹۲۶	۰/۹۴۴	۰/۷۷۱

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

با توجه به مندرجات جدول ۷ مقادیر آلفای کرونباخ برای هر متغیر و شاخص پایایی ترکیبی دلون گلد اشتاین یا (CR) سوالات داخل مدل برای هر متغیر با هم همبستگی درونی دارند زیرا مقدار آلفا و CR بزرگتر از ۰/۷ می باشد. همچنین شاخص

اشتراکی برای تمام متغیرها باید بالای ۰/۵ می باشد که با توجه به مقادیر مندرج در جدول این شرط برقرار است . بنابراین پایایی فاکتورهای استخراج شده برای هر مولفه تأیید شده است. شکل ۴ دیاگرام کیفیت مدل اندازه گیری را نشان می دهد.

شکل ۴- دیاگرام کیفیت مدل اندازه گیری

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

جدول ۸ شاخص بارهای عرضی (مقاطع)

	پیشنش راهبردی	جهت گیری توافقی	خدمات آموزشی	مشارکت
q1	0.664	0.535	0.600	0.851
q2	0.691	0.577	0.648	0.890
q3	0.671	0.541	0.632	0.908
q4	0.650	0.525	0.621	0.883
q5	0.692	0.546	0.592	0.857
q6	0.697	0.893	0.689	0.534
q7	0.748	0.888	0.728	0.574
q8	0.702	0.886	0.685	0.543
q9	0.702	0.908	0.705	0.538
q10	0.731	0.881	0.710	0.551
q11	0.740	0.908	0.714	0.567
q12	0.734	0.868	0.680	0.563
q13	0.788	0.653	0.709	0.553
q14	0.729	0.603	0.527	0.530
q15	0.723	0.626	0.544	0.547
q16	0.783	0.603	0.711	0.543

q17	0.795	0.600	0.727	0.587
q18	0.809	0.596	0.721	0.725
q19	0.807	0.536	0.687	0.675
q20	0.778	0.650	0.812	0.712
q21	0.719	0.688	0.862	0.513
q22	0.695	0.636	0.847	0.563
q23	0.692	0.675	0.841	0.570

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

در جدول ۸ ملاحظه شد که در بین ۲۳ سوال تحقیق هر متغییر در ستون مربوط به خودش بارعاملی هر سوال به میزان حداقل ۰/۱ نسبت به سایر متغیرهای غیر متناظر، بار بیشتری دارد لذا این شرط به عنوان یکی از معیارهای روایی واگرا برقرار می باشد.

جدول ۹- بررسی مقادیر ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده با همبستگی ها

	بیش راهبردی	جهت گیری توافقی	خدمات آموزشی	مشارکت
بیش راهبردی	۰/۸۷۷			
جهت گیری توافقی	۰/۸۱۱	۰/۸۹۰		
خدمات آموزشی	۰/۸۶۰	۰/۷۸۸	۰/۸۴۱	
مشارکت	۰/۷۶۷	۰/۶۲۱	۰/۷۰۵	۰/۸۷۸

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

در آزمون فورنل و لارکر^۱ اعداد بر روی قطر اصلی لازم است که از همه مقادیر زیر ماتریس بزرگتر باشند (جزر همبستگی هر متغییر)، در این صورت شرط روایی واگرا صادق است. در ماتریس بالا این شرط صادق است، لذا شرط روایی واگرا برقرار است. (جدول ۹)

جدول ۱۰- بررسی شاخص روایی واگرا (HTMT)^۲

	بیش راهبردی	جهت گیری توافقی	خدمات آموزشی
بیش راهبردی	-	-	-
جهت گیری توافقی	۰/۸۷۹	-	-
خدمات آموزشی	۰/۸۶۸	۰/۸۶۷	-
مشارکت	۰/۸۴۲	۰/۶۶۰	۰/۷۸۵

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

1 . Fornell-Larcker Criterion

2 . Heterotrait-Monotrait Ratio (HTMT)

این شاخص برای کلیه سازه ها باید کمتر از (۰/۹) باشد که نرم افزار دو به دو متغیرها را حساب میکند و برای آنها که تکراری هستند حساب نمی شود. که با توجه به مقادیر مندرج در جدول مقادیر شاخص (HTMT) برای کلیه مولفه ها کمتر از ۰/۹ بوده لذا شرط روایی واگرا صادق است (جدول ۱۰).

جدول ۱۱- بررسی کیفیت مدل توسط شاخص های افزونگی

عوامل	cv.red	cv.com
بینش راهبردی	-	۰/۴۶۱
جهت گیری توافقی	-	۰/۶۸۵
خدمات آموزشی	۰/۵۲۱	۰/۴۸۴
مشارکت	-	۰/۶۱۵

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

کیفیت مدل ساختاری توسط شاخص افزونگی cv.red محاسبه می شود. این شاخص نشان می دهد که آیا مدل توانایی پیش بینی را دارد. مقادیر به دست آمده برای شاخص cv.red اگر از صفر بزرگتر باشند یا به عبارتی مثبت باشند، می توان گفت مدل ساختاری از کیفیت مناسبی برخوردار است. این شاخص فقط برای متغیر درونزای مدل که شاخصهای آن از نوع انعکاسی می باشد کاربرد دارد. برای متغیرهای درون شاخص cv.RED با سقف عددی ۰/۰۲ ضعیف ، ۰/۱۵ متوسط ۰/۳۵؛ قوی مقایسه می شوند ، همانطور که در جدول ۱۱ ملاحظه می شود ، شاخص cv.RED برای مولفه درون زا (خدمات آموزشی) محاسبه شده و بیشتر از مقدار ۰/۳۵ می باشد لذا مدل دارای قدرت بالا می باشد ؛ و مدل تایید می شود ؛ همچنین تمام مقادیر شاخص CV.COM مثبت بوده که این نتیجه نیز ، در راستای تایید مدل اندازه گیری می باشد.

جدول ۱۲ بررسی مقدار ضریب تعیین

	R Square	R Square Adjusted
خدمات آموزشی	۰/۷۶۹	۰/۷۶۷

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

در جدول ۱۲ ضریب تعیین نشان می دهد که ۷۶/۷ درصد از تغییرات خدمات آموزشی به واسطه عوامل مشارکت ، جهت گیری توافقی و بینش راهبردی توجیه می گردد.

جدول ۱۳- مقدار f Square هریک از متغیرها

f Square	خدمات آموزشی
بینش راهبردی	۰/۱۰۵
جهت گیری توافقی	۰/۳۱۱
مشارکت	۰/۰۲۲

مأخذ: یافته های پژوهش، ۱۴۰۲

در جدول ۱۳ مقدار f Square نشان می دهد که بینش راهبردی بیشترین سهم را در ارائه خدمات آموزشی دارد.

بحث

در اغلب مطالعاتی که در حوزه حاشیه نشینی صورت گرفته است مانده رهنما و همکاران (۱۴۰۱) و ابراهیم زاده و همکاران (۱۳۹۲) ، شکوهی و همکاران (۱۳۹۲) و عباسی (۱۳۹۲) به مسائلی همچون توانمند سازی ، ساماندهی ، بهسازی و نوسازی

و اصل مسئله حکمروایی خوب شهری در این گونه بافت های شهری پرداخته شده است. و حتی به توسعه متعادل عناصر شهری در جهت بهبود خدمات در مناطق حاشیه نشین نیز پرداخته شده است. اما مهمترین تفاوت پژوهش حاضر با پژوهش های قبلی که در واقع نوآوری این پژوهش هم محسوب می شود این است که در این پژوهش جهت گیری توافقی بین مدیریت های چندگانه شهری را در راستای اهداف بلند مدت در جهت ارتقاء خدمات رسانی در مناطق حاشیه نشین را مهم می شمارد و راه حل اصلی ارتقاء خدمات در مناطق حاشیه نشین را توافق مدیران شهری در ارائه طرح های شهری (جامع و تفصیلی و...) همگام با مشارکت و نظرخواهی از حاشیه نشینان می داند. چراکه نهادهای مختلفی (همچون شهرداریها، اداره راه و شهرسازی، استانداری و...) در جهت ارائه خدمات به ساکنین این مناطق دخیل هستند که جز با همفکری تمام این بازیگران شهری با یک رویکرد نو همچون حکمروایی خوب شهری ارتقاء این مناطق میسر نمی باشد.

نتیجه گیری

در رویکرد مورد پژوهش تحت عنوان تأثیر حکمروایی خوب شهری در جهت ارتقاء خدمات آموزشی به مناطق حاشیه نشین مشخص گردید در بین شاخصه های حکمروایی خوب شهری شاخص جهت گیری توافقی بیشترین تأثیر را در ارتقاء خدمات رسانی به مناطق حاشیه نشین شهرک شهید رجائی مشهد دارد. شاخصی که دلایل ضعف آن و عدم توافق لازم بین سه نهاد دولت بخش خصوصی و مردم باید مورد توجه قرار گیرد. از آنجایی که هیچ فردی مخالف طرح و برنامه هایی که در جهت ارتقاء و آسایش او گام بر می دارد نیست، لذا باید به دنبال دلایل عدم جهت گیری های توافقی در دو بعد دیگر حکمروایی خوب شهری (دولت و بخش خصوصی) در ارتقاء خدمات رسانی به مناطق حاشیه نشین باشیم. در مناطق حاشیه نشین همچون شهرک شهید رجائی مشهد که در مرز حریم شهرها و طرح های شهری قرار می گیرند بحث های قانونی و ضوابط طرح های شهری (تفکیک، سهم سرانه و...) همیشه مانع عدم رسیدگی به موقع و همگام طرح ها با دیگر مناطق شهر می باشد. طرح های بالادستی همچون طرح آمایش استان، جامع، تفصیلی و... برای تمام شهر تهیه می گردد پهنه های کاربری نیز مشخص می گردد ولی بر سر ضوابط و تراکم ها و سرانه ها این طرح ها تحت عنوان طرح های موضعی در این مناطق به حال خود رها می شود و این در صورتی است که در نقطه مقابل در طرف دیگر شهر که مردم وضعیت مناسب تری از لحاظ کمیت و کیفیت خدمات شهری دارند تمام این قواعد و قوانین شهری در موعد مقرر به نحو احسن برنامه ریزی و اجرا می شود و حتی در مناطق حاشیه نشین برای ساماندهی این مناطق دفاتر تسهیل گری تأسیس می گردد و مردم حاشیه شهر با ذوق و شوق فراوان به این دفاتر جهت تهیه اسناد ملکی و خدمات بهتر رجوع می کنند ولی چیزی که بعد با آن روبرو می شوند با توجه به این قواعد و قوانین ناشی از طرح های شهری (سهم سرانه، تراکم و...) با عدم شفافیت، پاسخگویی، مسئولیت پذیری، عدالت و... از طرف نهادهای خدمات رسان مواجه می شوند. موضوعی که مثل دیگر مناطق برخوردار شهر می تواند در زمان تهیه طرح ها حل و فصل شود. لذا توافقات قانونی بین مدیران و بازیگران شهری در خصوص طرح های شهری همگام با اعمال نظرات ساکنین قبل از تصویب طرح می تواند موجب حکمروایی خوب شهری شده و به دنبال آن ارتقاء خدمات رسانی به مناطق حاشیه نشین همچون شهرک شهید رجائی را شاهد بود. با توجه به مطالب فوق هر کدام از

بحث های مربوط به سهم سرانه ، تفکیک کاربری های شهری در مناطق حاشیه نشین شهرها خود می تواند موضوع یک پژوهش در آینده باشد.

پیشنهادات:

- ۱- از بین بردن مدیریت های چندگانه در بین نهاد های خدمات رسان شهری در شهرک شهید رجائی
- ۲- تلفیق سیاست های متفاوت نهادهای خدمات رسان و بازیگران حوزه حکمروایی خوب شهری در راستای ارتقاء خدمات در مناطق حاشیه شهر همچون شهرک شهید رجائی
- ۳- مشارکت ساکنان شهرک شهید رجائی در تهیه و اجرای طرح های شهری
- ۴- مدیریت بلند مدت با آینده نگری از سوی بازیگران شهری (شهرداری، اداره کل راه و شهرسازی و...) در شهرک شهید رجائی
- ۵- نظرخواهی از ساکنان شهرک شهید رجائی در فرایند تهیه و اجرای طرح های توسعه شهری (طرح های جامع ، تفصیلی ، هادی و...)
- ۶- مدیریت مشارکتی مسئولین و مردم در شهرک شهید رجائی در تهیه طرح های شهری
- ۷- نهایی کردن طرح های بالادستی شهرها (جامع و تفصیلی) پس از تعیین تکلیف ضوابط ساخت و ساز . به منظور به پایان رساندن بلا تکلیفی و سردرگمی مدیران شهری و ساکنین حاشیه شهر در خصوص طرح ها و برنامه های ارائه شده در شهرک های شهید رجائی مشهد.

منابع

- ۱) ابراهیم زاده، عیسی، اسدیان، مرتضی (۱۳۹۲) تحلیل و ارزیابی میزان تحقق پذیری حکمروایی خوب شهری در ایران مورد شناسی: شهر کاشمر، جغرافیا و آمایش شهری، منطقه ای، شماره ۶، صص ۳۰-۱۷
- ۲) ایازی، سید محمد هادی، محکی، علی اصغر، صالحی امیری، سیدرضا (۱۳۹۱) حکمروایی خوب شهری، جلد یکم، تیسرا
- ۳) پور قربان، محمد، تبشیری، حمیدرضا (۱۴۰۱) نسبت سنجی مفهوم حکمرانی خوب در اندیشه سیاسی نوصدرائیان، فصلنامه رهیافت های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، شماره ۶ صص ۸۴-۸۴
- ۴) حکیمی، هادی، الهامی، نسرين، پورحسینی، مهدیه (۱۳۹۷)، ارزیابی و رتبه بندی توزیع خدمات شهری در سکونتگاههای غیررسمی مطالعه موردی: کالانشهر تبریز، فصلنامه شهر پایدار، دوره ۱، شماره ۴، صص 57-71
- ۵) خوشدست، محمد مهدی (۱۳۹۴) نقش حاشیه نشینی در ارتکاب جرائم مواد مخدر و سرقت در سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ در شهر مشهد. پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی شاهرود.
- ۶) خوشفر، غلامرضا، خسروی، سمیه، مجتبی، حسین نژاد (۱۳۹۰)، همایش هجوم خاموش، معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی، جهاد دانشگاهی استان لرستان، صص ۲۲۲
- ۷) رسولی نسرين، ترابی محمد امین، رسولی محی الدین (۱۳۹۷) گام به گام با smart-pls و رژن ۳- مولفین طلائی (۸) رهنما، محمد رحیم، آقاجانی حسین (۱۳۹۲) تحلیل شاخص دسترسی در کلانشهر مشهد، مجله جغرافیا و توسعه ناحیه ای، دوره ۱۱، شماره ۲۰، صص ۴۳-۵۸
- ۹) رهنما، محمد رحیم، یعقوبی، مژگان (۱۴۰۱) توانمندسازی سکونتگاه غیر رسمی شهرک شهید رجایی مشهد، فصلنامه توسعه پایدار شهری و منطقه ای، دوره ۳، شماره ۲، صص ۲۳-۱
- ۱۰) شکوهی، اجزاء، محمد، شیرازی، علی، حداد مقدم، زهره، (۱۳۹۲) بررسی عوامل مؤثر بر ارتقاء کیفیت زندگی شهری در سکونتگاه غیررسمی پنج تن آل عبا (التمور مشهد)، مجله جغرافیا و توسعه ناحیه ای، سال یازدهم، شماره ۲۱، صص ۷۹-۵۹
- ۱۱) عباسی، حامد، (۱۳۹۲)، تبیین جایگاه حکمروایی خوب شهری در ساماندهی اسکان غیر رسمی (مطالعه موردی اسلامشهر)، رساله دکتری، گروه علوم جغرافیایی مرکز تحصیلات تکمیلی دانشگاه پیام نور.
- ۱۲) عسکریزاده اردستانی، سهیلا، ضرابی، اصغر، تقوایی، مسعود (۱۳۹۷)، بررسی وضعیت شاخصه های حکمروایی خوب شهری در شهر اراک، مجله جغرافیا و توسعه ناحیه ای، سال شانزدهم، شماره ۱، صص ۳۰۹-۳۳۵
- ۱۳) علی اصفهانی، یاسمن، دیانتی دیلمی، زهرا، و صراف، فاطمه. (۱۴۰۱). بررسی میزان آشنایی دانشجویان دکتری حسابداری با روش شناسی تحقیق در ایران. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی (پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی)، ۱۴(۵۳)، ۱۹۰-۱۶۳.
- ۱۴) علیزاده، محمد (۱۳۹۶) عدالت فضایی در محلات شهری با تاکید بر توزیع خدمات شهری مورد پژوهی: شهرکرد، رساله برای دریافت درجه دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه یزد، پردیس علوم انسانی و اجتماعی
- ۱۵) غلامی، روح الله، سیفی کفشگری، محسن، شهبازی، نجفعلی (۱۳۹۲) عوامل اقتصادی و اجتماعی حاشیه نشینی در ایران (مطالعه موردی کالانشهر تهران)، فصلنامه علمی پژوهشی آفاق امنیت، شال ۶ شماره ۲۰
- ۱۶) غیاثوند احمد، (۱۳۹۷)، تحلیل پیشرفته مدل یابی معادلات ساختاری با کاربرد Smart PLS، دانشگاه علامه طباطبایی، صص ۲۴۰
- ۱۷) هاشمی بیستونی محمودرضا، شمس مجید (۱۳۹۸) تحلیل و ارزیابی شاخص های حکمروایی خوب شهری و تأثیر آن بر متغیر توسعه گردشگری در شهر بیستون. جغرافیایی فضای گردشگری. دوره ۹، شماره ۳۳، صص ۳۵-۱۵

۱۸) غلامی محمد، شیبانی امین، عیسی، صفرعلی زاده، اسماعیل، حسین زاده، رباب(۱۳۹۶) اولویت بندی مولفه های حکمروایی شایسته شهری از دیدگاه فعالان بخش مدیریت شهری (مورد مطالعه، شهر بوکان). جغرافیا (برنامه ریزی منطقه ای)، دوره ۷، شماره ۴، صص ۸۸-

۷۷

۱۹) ابراهیم زاده، عیسی، اسدیان، مرتضی(۱۳۹۲) تحلیل و ارزیابی میزان تحقق پذیری حکمروایی خوب شهری در ایران مورد شناسی: شهر کاشمر، جغرافیا و آمایش شهری - منطقه ای، شماره ۶، صص ۳۰- ۱۷

۲۰) رضائی، میثم، شمس الدینی، علی. (۱۳۹۸). تحلیلی بر رابطه حکمروایی خوب شهری و عدالت اجتماعی در فضاهای شهری (مورد مطالعه: شهر فردوسی - شهرستان شهریار). آمایش محیط، دوره ۱۲، شماره ۴۵، صص ۴۸-۲۵.

۲۱) پوراحمد، احمد، پیری، اسماعیل، محمدی، یادگار، پارسا، شهرام، حیدری، سامان(۱۳۹۷)، حکمروایی خوب شهری در محله های شهری (مورد مطالعه: شهر مریوان)، فصلنامه علمی- پژوهشی اقتصاد و مدیریت شهری، شماره ۲۴، صص ۹۸-۸۱

۲۲) نوری، محبوبه، رضایی، محمدرضا، یاراحمدی، منصوره. (۱۴۰۰). تحلیل اهمیت - عملکرد شاخص های حکمروایی خوب در شهر میراث جهانی یزد. فصلنامه علمی - پژوهشی - برنامه ریزی شهری، سال ۱۲ شماره ۴۶، صص ۱۶-۱

23) Andrea Rigon, 2022, Diversity, justice and slum upgrading: An intersectional approach to urban development, Habitat International, 1-14, 130, <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2022.102691>

24) Asad Asadzadeh and Alexander Fekete and Bijan Khazai and Mahsa Moghadas and Esfandiar Zebardast and Maysam Basirat and Theo Kötter, 2023, Capacitating urban governance and planning systems to

25) Kai Song and Yue Chen and Yongbiao Duan and Ye drive transformative resilience, Sustainable Cities and Society, 2023, 16, <https://doi.org/10.1016/j.scs.2023.104637>

26) Russell M. Smith and Debzani Deb and Zach Blizard and Rachel Midgett, 2023, A Planner's quest for identifying spatial (in)justice in local communities: A case study of urban census tracts in North Carolina, USA, Applied Geography, 1-24, (158), <https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2023.103030>

27) Xingping Wang and Pan Hu and Yi, 2016, Location choice of Chinese urban fringe residents on employment, housing, and urban services: A case study of Nanjing, 27-38, (5), 1, <https://doi.org/10.1016/j.foar.2015.12.003>

28) Zheng, 2023, Urban governance: A review of intellectual structure and topic evolution Urban Governance 169-185, (3), <https://doi.org/10.1016/j.ugj.2023.06.001>